

Exodus 17:1-7

Gemeente van Christus,

Pasen - is het wel levensecht. Of niet veel meer dan een droom, een liedje van verlangen, een luchtspiegeling die met de werkelijkheid weinig van doen heeft.

In de evangeliëverhalen valt in eerste instantie weinig paasvreugde te bespeuren.

De Emmaüsgangers, Thomas: ze zitten boordevol vraagtekens. Wat is er nou echt gebeurd; is er wel wat gebeurd behalve een kruis en een graf met een steen er voor.

In het boek Exodus gaat het niet veel anders. Uittocht uit het slavenhuis van Egypte. Iedereen was er bij geweest. Erg triomfantelijk was het niet. Een overhaaste vlucht leek het, die dreigde te eindigen in de golven van de zee. En toen was Mozes er met zijn staf en een pad door het water.

Aan de overkant van het water was de woestijn. Niet een plek waar een mens erg naar uitkijkt. En de vreugde om de bevrijding verkeert al spoedig in teleurstelling en de teleurstelling in bittere kritiek op Mozes en uiteindelijk op de Eeuwige.

Tot drie keer toe komt het volk water en voedsel te kort. Tot drie keer toe wordt het van alzohoge water, brood en vlees aangereikt. Echt er van leren doet het volk niet. Steeds opnieuw de bittere verwijten. Mozes wat doe je ons aan. God waar ben je. Ben je er wel. Vandaag lezen we het verhaal van de derde keer. Opnieuw geen water. En opnieuw die bittere verwijten.

'Je hebt altijd een keus' In de trainingen die ik een leven lang heb gevolgd heb ik dat als een refrein gehoord. En vaak is dat ook zo. U en ik lopen niet aan de hand van een blind noodlot door de wereld en het leven. Er zijn best veel mogelijkheden om je leven in eigen hand te nemen. Te kiezen. Zelf de verantwoordelijkheid te nemen. Die niet af te schuiven op anderen. Maar is dat altijd zo? Nee natuurlijk.

Chronisch ziek. Dood ziek. Je krijgt het op je bordje. Niemand kiest er voor. En toch blijft er nog altijd één keuze over. Hoe ga ik er mee om.

Ooit liep ik een paar jaar op met een vrouw die ongeneeslijk ziek was. Stap voor stap op weg naar het einde. Het was een loodzware weg. Bij tijden veel ongemak. De teleurstelling om behandelingen die niet aan sloegen. Het bittere verdriet haar kinderen niet groot te zien groeien. Op een keer zei ze: "Ik heb eindeloos er voor gevochten om beter te worden. Ik heb uiteindelijk aanvaard dat hem dat niet meer zal worden. Toen ik die keus gemaakt had, kreeg ik weer wat ruimte. Ruimte om te genieten van de mooie momenten met mijn kinderen. Ik kreeg weer aandacht voor de mensen van wie ik houd. Ik wilde niet langer het bodemloze vat zijn waar de energie en de aandacht van iedereen om me heen in verdween."

Geen water, geen voedsel en opnieuw geen water. Het overkomt het volk. Maar ze hebben de twee voorgaande keren niets geleerd, lijkt het. Ze hebben niet geleerd dat er soms een weg uit de miserie te vinden is, als je het probeert.. Dat je kiezen kunt voor hoop en niet voor angst of boosheid. Dat je ook in crisissituaties verantwoordelijkheid nemen kan.

De tocht die Israel gaat door de woestijn staat symbool voor de tocht die alle mensen gaan door het leven. Collectief en individueel. En soms valt dat bitter tegen. De omstandigheden kunnen zwaar zijn. De toekomst onzeker. Gaan ze het wel redden daar in de woestijn. Gaan wij het wel redden hier en nu. Ook nu komt het gevoel dat we het niet gaan redden soms onstuitbaar op: klimaat verandering, stikstof, coronavirus, er is zoveel, zo ontzettend veel wat op ons bordje ligt. Achterstallig onderhoud vaak.

Uiteindelijk heeft Israel er 40 jaar overgedaan. Veertig jaar om het leven te leren. Te leren vertrouwen op de Eeuwige. Aan zijn hand te gaan.

Zo ver is het in dit verhaal nog lang niet. De verwijten vliegen door de lucht richting Mozes. Zo erg dat hij vreest voor zijn leven. Niet alleen maken ze hem verantwoordelijk voor het gebrek aan water. Ze geven hem ook de schuld dat hij hen uit Egypte heeft weggehaald. Van Egypte

kun je veel zeggen, maar er was wel water aan de oevers van de Nijl. Maar lief volk van Israel: het was toch jullie keuze om met Mozes mee te gaan. Jullie eigen voeten hebben jullie tot hier gebracht.

Wiens schuld is het? Soms is het antwoord daarop klip en klaar. Iemand met veel te veel drank op die een mens van het zebrapad rijdt, bijvoorbeeld. Maar soms heb ik het vermoeden dat de vraag naar schuld de eigen onzekerheid of het eigen falen moet bedekken.

Een triest voorbeeld is het gehakketak tussen China en de VS. Trump die zeker aan het begin van de corona crisis in Amerika de ene blunder op de andere stapelde. En al gauw begon te praten over het China virus dat ontsnapt of losgelaten was uit een Chinees laboratorium. De Chinese overheid op haar beurt maakte de arts die als eerste het virus vaststelde monddood en greep eerst niet in. En inmiddels heet het dat de Amerikaanse veiligheidsdienst het virus heeft losgelaten. Hoever kun je gaan om elkaar de schuld te geven om eigen fouten te verbloemen? In plaats van zij aan zij de handen ineen te slaan.

In het verhaal neemt de Eeuwige het woord. Neem je staf, zegt Hij. En: Ik zal je opwachten op de rots bij de Horeb. Staf, rots?!

Het is de staf waarmee Mozes al eerder gezorgd had dat zich een toekomst opende in een uitzichtloze situatie. Toen Farao het volk niet wilde laten gaan. Toen ze voor de Rode Zee stonden en niet verder konden. Al die verhalen van bevrijding worden hier opnieuw verteld. Al kijkt de toekomst onmogelijk, al sluit harde rots de toekomst af. Toch ontstaat er een doorgang, een weg om te gaan. In die harde steen zit water.

Zo trekt het volk verder en verder. Telkens overvalt ze ook weer die wanhoop, die vraag naar de toekomst en klagen ze weer. En toch gaat het verhaal ook telkens via soms onverwachte wegen weer door. Blijkt er toch toekomst te zijn en is de weg begaanbaar. Steeds weer staan ze onderweg voor die fundamentele keuze: kiest dan heden wie gij dienen wilt.

Wordt van ons dan gevraagd om maar blindelings te geloven dat er een toekomst is; dat de Eeuwige in ons midden is.

Nee, de problemen zijn reëel en de toekomst is onzeker. Maar dat is altijd zo geweest. We kunnen niet opgeven en de toekomst afschrijven. Want als we dat doen, zeggen we eigenlijk: ons heden is hopeloos.

Er is een bekende uitspraak die aan Luther wordt toegeschreven: als ik wist dat morgen de wereld zou vergaan, zou ik vandaag een appelboom planten....

voorbeden

Goede God,
We danken U voor uw creativiteit
uw scheppingskracht,
uw altijd maar weer zoeken om verbinding met ons te krijgen
om ons gevoelig te maken en te houden
voor nieuwe mogelijkheden
voor andere wegen om te gaan
We danken U
dat U mensen aanraakt met uw Geest,
zodat ze de angst voorbij raken
op adem komen
weer hoop koesteren.

God van liefde
We bidden U voor uw en onze wereld
waar zoveel in het ongereede is geraakt
dankzij ons mensen.
Voor de vluchtelingen opgeborgen in kampen
en ze kunnen geen kant uit
Voor de mensen in en rondom Idlib in Syrie,
te lijden als zij hebben onder de beschietingen
van het Russische en Syrische leger.
God wat is dat toch met mensen
dat ze zonder pardon en met opzet
ziekenhuizen platbombarderen.
Wij bidden dat er mensen zullen opstaan
die anderen niet als pionnen misbruiken,
maar die wijs zijn en die winnen.

Barmhartige God,
Voor kinderen en kleinkinderen
die hun ouders en grootouders
alleen nog maar op afstand kunnen zien.
Voor wie niet meer bij man of vrouw komen kan
en het voelt zo vreselijk ellendig.
Voor bejaarden die zich eenzaam voelen
voor wie het leven verschraalt.
Voor verzorgenden die
door wat ze zeggen en doen
een beetje licht in het duister verspreiden.
Voor hen allen vragen wij om
uithoudingsvermogen
om het vol te houden
om voor elkaar van betekenis te blijven.
Wij danken U God,
voor de creativiteit die bij mensen wordt losgemaakt
voor alle initiatieven die ondernomen worden

om het leven een beetje mooier te kleuren.